

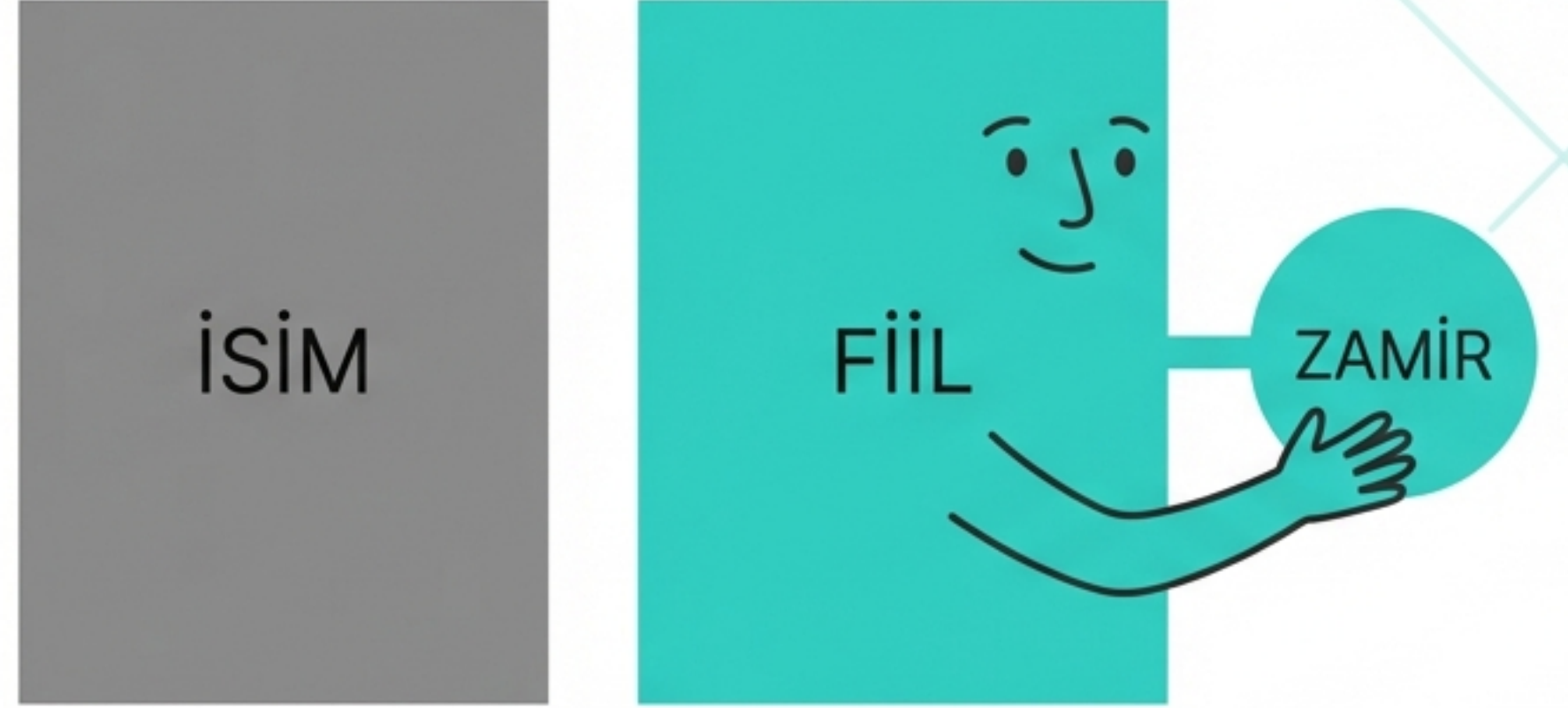
Arapça Nahiv: İştigal Üslubu

24. Ünite — Adım Adım Kaideler ve Örnekler

Marmara İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları — **Kavaidu'l Müşeccia Nahiv 3**

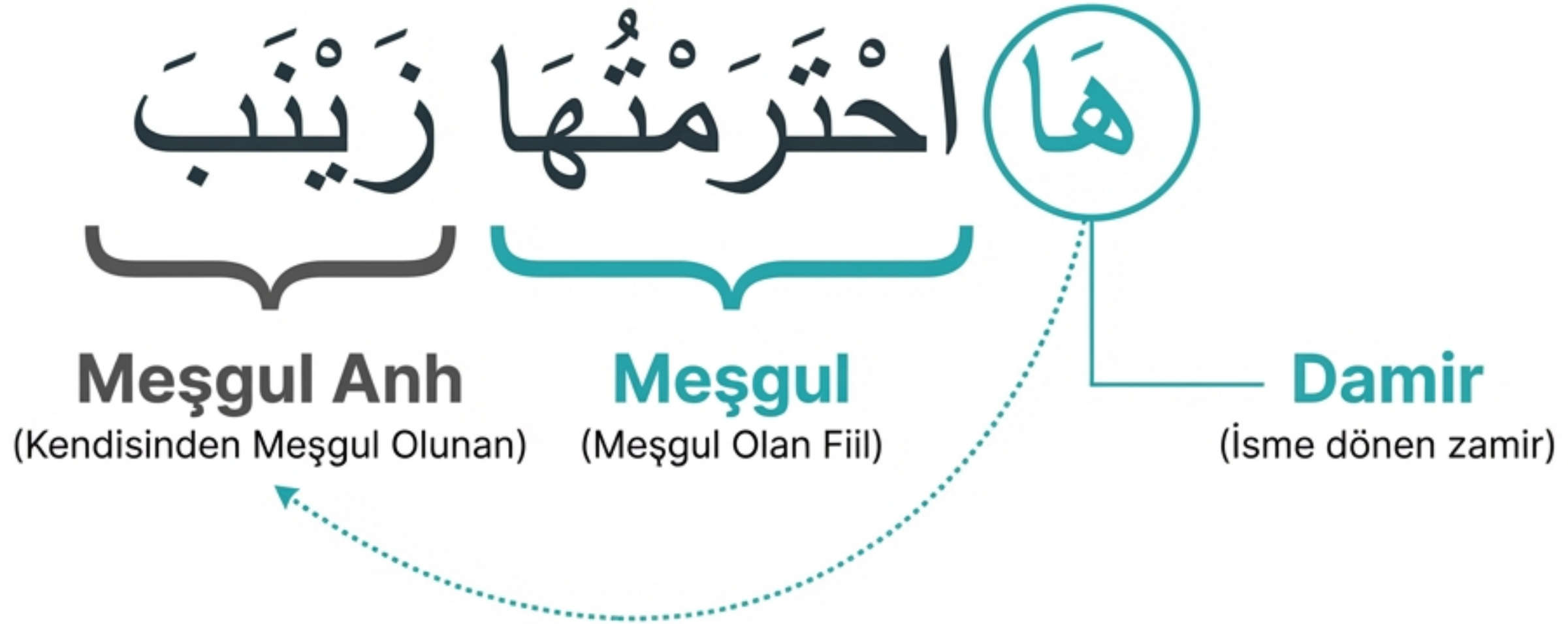
İştigal Ne Demektir?

Kelime anlamı olarak “Meşgul olmak” demektir. Gramer ıstılahında; bir fiilin, kendisinden önceki isimle değil, o isme ait bir zamirle meşgul olmasıdır.

Fiil, önündeki ismi bırakıp, kendine bitişik zamirle işlem yapıyor.

Cümlenin Anatomisi (3 Temel Unsur)

Gizli Mekanizma: Mahzuf Fiil

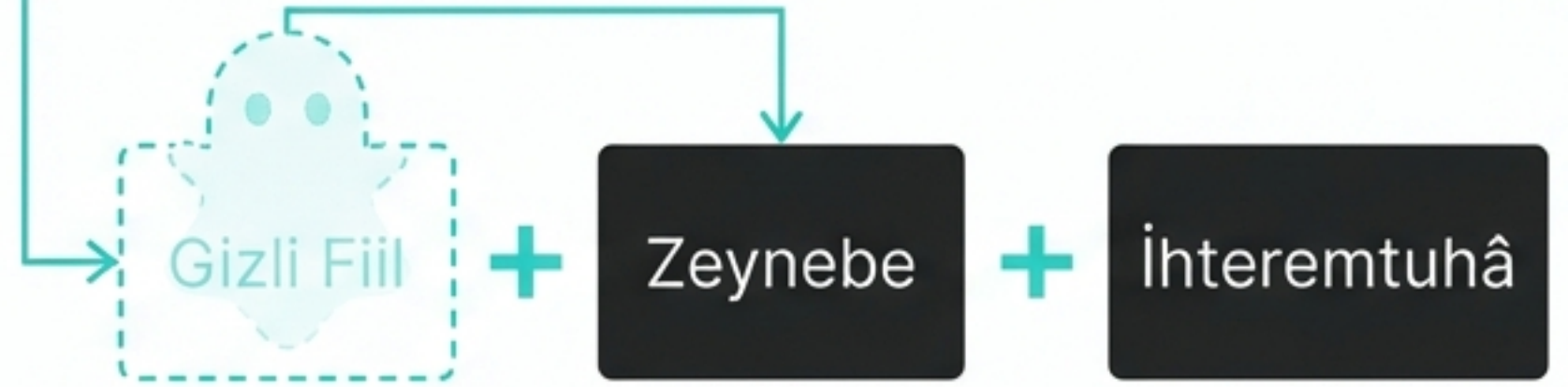
SORUN

Fiil (İhteremte), zamir (hâ) ile meşgul olduğu için, baştaki isme (Zeynebe) etki edemez.

→ **Peki, 'Zeynebe' kelimesi neden Mansub (Üstünlü)?**

ÇÖZÜM

Baştaki isim, görünmeyen (gizli) bir fiil tarafından nasb edilmiştir.

Örnek Analizi 1: Zeyneb

زَيْنَبَ احْتَرَمْتُهَا

Zeynebe ihteremtuâ

Deep Structure
(Takdir)

زَيْنَبَ احْتَرَمْتُهَا (احْتَرَمْتُ) Ghost Verb
Ihteremte

- Gizli (Mahzuf) Fiil: (İhteremte) → Zeyneb kelimesini nasb eder.
- Görünen (Meşgul) Fiil: İhteremte → 'hâ' zamiri ile meşguldür.

Örnek Analizi 2: Mahmud

هَلْ مَحْمُوداً شَاهَدْتَهُ؟

(Mahmuden şâhedtehu?)

Meşgul Anh: مَحْمُوداً (Mahmuden) - Mansub

Damir: هُ (hu) - Mahmud'a döner

Takdir (Varsayılan Cümle):

(شَاهَدْتَهُ) مَحْمُوداً شَاهَدْتَهُ

Kaide (Kural)

- 1. İřtibal:** Bir ismin öne geçip, fiilin ondan sonra gelmesi durumudur.
- 2. Meřguliyet:** Fiil, o isme ait bir zamiri nasb ederek (nesne alarak) 'meşgul' olur.
- 3. Hüküm:** Öndeki isim, bu fiilin 'misli' (benzeri) olan **gizli bir fiil** tarafından nasb edilir.

Unutmayın: İştibal cümlesinde görünen fiil zamirle, gizli fiil ise isimle ilgilenir.

Şart Edatları ile Kullanım

İştigal üslubu sıklıkla şart edatlarından (in, iza) sonra gelir. Kural değişmez.

مَرْوَةٌ **إِنْ** رَأَيْتَهَا فَأَكْرِمَهَا

Mervete in ra'aytaha fa-akrimha.

Merve'yi, şayet onu görürsen
ona ikram et.

مُخْلِصًا **إِذَا** لَقَيْتُهُ فَسَاعِدْهُ

Muhlisan iza laqituhu fa-sa'idhu.

İhlaslı birini, şayet onunla
karşılaşırsan ona yardım et.

Şart Cümlesi Analizi

إِنَّ

(Edat)

(رَأَيْتَ)

Gizli Fiil: Şart edatından sonra gelse bile takdir edilen fiil budur.

مَرْوَةَ

(Meşgul Anh)

رَأَيْتَهَا

(Meşgul Fiil + Zamir)

Mervete in ra'aytaha fa-akrimha.

Sıra Sizde: Gizli Fiili Bulun

Alıştırma 1 (Sayfa 197)

الشَّرِيرَ اجْتَنِبْهُ

Kötüden, ondan sakın.

Meşgul Anh hangisidir?

Eş-Şerîra

Gizli Fiil nedir?

(اجْتَنِبْ) - (İjtanib)

Sıra Sizde: Piramitler

Alıştırma 2 (Sayfa 197)

(تَزُورُ)

الأهرامَ متى تزورها؟

Piramitleri, onları ne zaman ziyaret edeceksin?

Meşgul Anh: الأهرامَ (Piramitler)   **Zamir:** ها -> Piramitlere döner

İleri Seviye Örnek

Sayfa 227, Soru 24-1

(قَابَلْتُ)

İsim Gizli Fiille Mansub

إِذَا الْفَقِيرَ قَابَلْتَهُ فَأَحْسِنُ إِلَيْهِ.

Fiil Zamirle Meşgul

Fakirle, şayet onunla karşılaşırsan ona iyilik yap.

Neden İştigal? (Belâgat)

Normal Cümle

إِحْتَرَمْتُ زَيْنَبَ

Zeyneb'e saygı duydum.

Odak noktası eylemdir.

İştigal Cümlesi

زَيْنَبَ... إِحْتَرَمْتُهَا

Zeyneb... ona saygı duydum.

Odak noktası **Zeyneb**'tir.

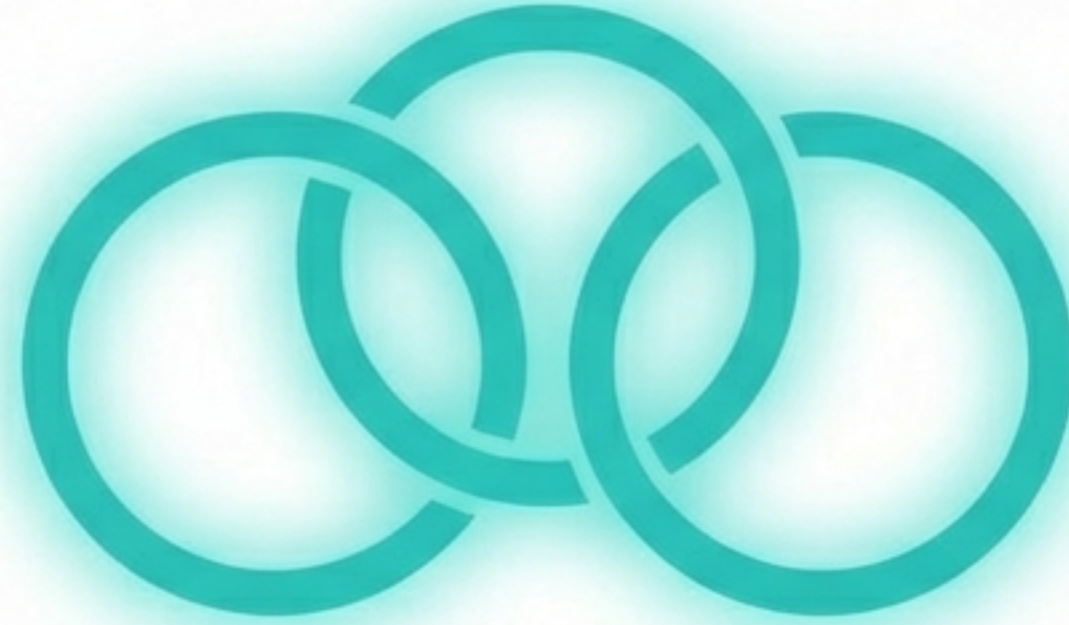
İsim öne alınarak konuya **vurgu** (Te'kid) yapılır ve o isme **önem** (İhtimam) verilir.

Özet: İştigal Nasıl Tanınır?

- Cümle başında **Mansub (Üstünlü)** bir isim var mı?
- Arkasından bir **Fiil** geliyor mu?
- Fiile bitişen, o isme dönen bir **Zamir** var mı?
- EVET -> Bu bir **İştigal** cümlesidir.
- Baştaki isim, **Gizli Bir Fiil** ile nasb edilmiştir.

Tebrikler

24. Ünite: İştigal konusunu, kaideleri ve örnekleriyle tamamladınız.
Bu yapı, Arapça'da vurgu ve anlam derinliği sağlayan önemli bir üsluptur.

Kaynak: Marmara İlahiyat - Kavaidu'l Müşeccia
Nahiv 3, Sayfa 196-197.